

Samhället omkring oss

Namn: _____ Klass: _____

Mål

arbetsområde - samhället omkring oss

Efter avslutat arbetsområde ska du kunna:

- berätta om varför regler i vardagen kan behövas
- delta i samtal och rösta under klassråd
- berätta något om hur olika samhällsverksamheter fungerar, t ex polisen, brandkåren, sjukvården, domstolar, skolan och skattesystemet
- delta i samtal kring nyheter och andra samhällsfrågor och uttrycka sin åsikt
- redovisa nyheter muntligt och skriftligt så att innehållet blir tydligt
- söka information från olika källor

samhälle

kommun

samhällsfunktion

källor

politik

politiker

yrke

nödvändigt

skatt

nyheter

journalist

media

källkritik

demokrati

regering

riksdag

Samhället

Vi bor i ett samhälle, det är en plats där vi lever tillsammans med andra människor. Det finns större och mindre samhällen. I samhället finns bostäder, husen som vi bor i men det finns också olika samhällsfunktioner. Samhällsfunktioner är sådant som behövs för att vi ska klara av att leva på bästa möjliga sätt.

Kan du komma på vad som behöver finnas i ett samhälle?

Våra gemensamma ord

Skriv in några av de samhällsfunktioner som du kommer på. Skriv in dem i rutan "mina ord". Därefter jämför du med dina kamrater. Om de har fyllt i samhällsfunktioner som du inte har så fyll i dessa under rutan "dina ord"

Våra gemensamma ord

mina ord

[illegible]

dina ord

This image shows a single page of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are approximately 20 lines visible, starting from the top edge and ending near the bottom edge. The paper appears to be a standard notebook or composition page.

Regler

Hemma

Kanske har du regler hemma? Har du funderat på vem som har skapat reglerna och varför? Hemma hos Alma åtta år finns det regler. Hon måste till exempel duka av sin tallrik när hon ätit klart och städa upp sina leksaker när hon har lekt klart.

Skolan

I skolan ska det finnas regler för att alla ska trivas. Reglerna är viktiga för att alla ska känna sig trygga. Några regler är det rektorn beslutar men det är viktigt att eleverna också får vara med och bestämma reglerna. Kanske kan ni få vara med och bestämma vilka trivselregler ni ska ha i klassen? Om alla vet vilka regler som finns så kan ni hjälpas åt att påminna varandra.

I skolan ska det finnas klassråd. Klassrådet är till för att alla elever ska få vara med och påverka för att skolan ska utvecklas. När ni har klassråd är det bra att skriva protokoll. Där skriver ni vad ni har pratat om och era beslut.

Klassens trivselregler

skriv ner några av era trivselregler

Samhället

I samhället finns det lagar och regler. Det är riksdagen som beslutar lagarna. Om man inte följer lagen har man begått ett brott. Polisen utreder vad som har hänt och om man har begått ett brott mot lagen så kan man få ett straff. Det är domstolen som beslutar om vilket straff.

Lagar i samhället

skriv ner några av de lagar som ni vet finns i samhället

Vem bestämmer i samhället?

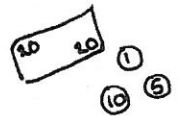
Sverige, det land som vi lever i är en demokrati. Det betyder att folket styr. Folket styr genom att välja personer som får ta viktiga beslut.

De personerna kallas politiker och representerar ett parti. Ett parti är människor som tillsammans tycker liknande i olika frågor som är viktiga för samhället.

I Sverige finns 290 olika kommuner. Malmö är en kommun, en liten del av Sverige. De som är över 18 år röstar vilka politiker som ska bestämma i kommunen.

Det är politikerna som ansvarar för att samhällsfunktioner som skola, sjukvård och räddningstjänst fungerar.

Det behövs pengar för att samhällsfunktionerna ska fungera. De vuxna betalar skatt och skatten går till exempelvis sjukvård och skola så att alla som behöver ska få hjälp. När man arbetar går en del av lönen till skatt.

Politik

Vi lever i en demokrati och det betyder att vi väljer vilka personer som ska ta viktiga beslut åt oss. Dessa personer kallas politiker och tillhör ett parti. Ett parti är en grupp människor som tycker liknande i viktiga frågor.

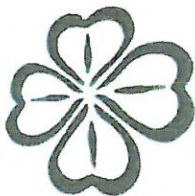
I Sverige är det val vart fjärde år. Det betyder att människorna röstar på vem de tycker ska ta de viktiga besluten åt oss. Det är viktigt att rösta för att påverka att de politiker som tycker som du får ta beslut.

Vem får rösta?

De som är svenska medborgare och fyllt 18 år får lov att rösta, då har man rösträtt.

Det finns 8 politiska partier i riksdagen idag men det finns många fler partier i Sverige.

Kanske känner du igen någon av dessa loggorna?

Var med och påverka

Politiker lägger fram förslag för att göra samhället bättre. I Sverige är det regeringen som lägger fram förslag och sedan får riksdagen rösta. I regeringen sitter de som fått flest röster.

Kanske har ni klassråd där ni kan komma med förslag på vad ni vill göra eller förbättra? För att komma överens kan ni rösta, det förslag som fått flest röster vinner.

Det är inte alltid lätt att komma överens om man är många. Därför behöver vi ibland diskutera och rösta för att komma överens. Demokrati är att alla får vara med och påverka men alla kan inte bestämma.

En bättre skola

Ni ska nu få lägga fram förslag på hur er skola kan utvecklas och bli en bättre skola.

1. Ni får ett stort papper (A3)

Alla i gruppen får vars en ruta och sedan finns en gemensam ruta i mitten.

2. Alla i gruppen funderar en stund och skriver sedan två förslag på hur skolan kan bli bättre. Var och en skriver i sin egen ruta.

3. När alla har skrivit två förslag får var och en läsa upp sina förslag.

4. Samtala om era olika förslag. Vilka fyra förslag ska ni välja ut och delge klassen? Skriv dessa fyra på mitten av pappret.

5. Skriv upp alla grupperns förslag på tavlan så ni kan titta tillsammans. Är några samma eller liknande? Sammanfatta och skriv ihop en lista på förslag och lämna till förslagsvis rektor.

Samhällsfunktioner

I ett samhälle behövs många funktioner för att samhället ska fungera. Polisen behövs för att se till så att människorna följer de lagar och regler som finns. Hur hade det blivit om polisen inte fanns?

När vi blir sjuka behöver vi vård. Om vi inte är allvarligt sjuka så kan vi besöka vårdcentralen men om vi blir allvarligt sjuka kanske vi behöver besöka sjukhuset och ibland kanske det är så akut att vi behöver hjälp av ambulans för att ta oss dit snabbt. Det finns många som arbetar inom vården. Kan du komma på olika yrkeskategorier som finns inom vården?

Om det börjar brinna kan vi behöva hjälp av brandkåren. Brandkåren kan även hjälpa oss vid olyckor så som exempelvis trafikolyckor.

Det behövs många för att få ett samhälle att fungera. Vem gör så att du får rent vatten i kranen? Eller vart tar soporna vägen? Det krävs många människor och lösningar för att vi ska kunna leva i ett samhälle.

Nyheter och information

Det händer mycket i ett samhälle och i världen. För att få veta vad som händer kan vi ta del av nyheter och information. Nyheter är något som är aktuellt, kanske något som har hänt eller kommer att hända. De som skriver nyheter kallas journalister och de som tar foto till nyheterna kallas fotografer. Nyheter finns i tidningar, radio, tv men också på internet.

Att diskutera

- Vem bestämmer vad som ska vara med i nyheterna?
- Är det som står i nyheterna alltid sanning?
- Hur kan media ta reda på vad som händer runt om i världen?
- Vart brukar du ta del av nyheter?

Nyheter

Ni ska nu få ta del av olika nyheter och välja ut en nyhet som ni vill redovisa för klassen.

1. Ni ska i par besöka minibladet.se

2. Ni har som uppgift att välja ut en nyhet som ni tycker är intressant och viktig för andra att känna till.

3. Läs nyheten (nyheterna går att anpassa efter läsförmåga och går även att få upplästa)

4. Fundera tillsammans:

Varför valde ni denna nyhet?

Vad är det som gör den nyheten viktig?

Varför valde journalisten att skriva om just denna?

5. Rita nyheten i tre rutor och skriv sedan en text till varje ruta.

6. Redovisa för klassen:

- berätta om nyheten
- berätta varför ni valde den
- berätta varför ni tror att journalisten skrev om just detta ämne

Klistra in dina rutor och text här

Vad stämmer egentligen?

Det är redaktörerna och journalisterna som bestämmer vad som ska stå i nyheterna. De har ansvar att rapportera vad som händer. Hur kan vi veta att det som står i nyheter och information är sant? Här får du läsa två olika texter om elefantridning.

Läs och diskutera i klassen.

Att diskutera

- Vem är författaren till de olika texterna?
- Vad har författaren för syfte?
- Vem skriver författaren till?
- Vart tror du att texterna är publicerade?
- Jämför texterna och bilderna

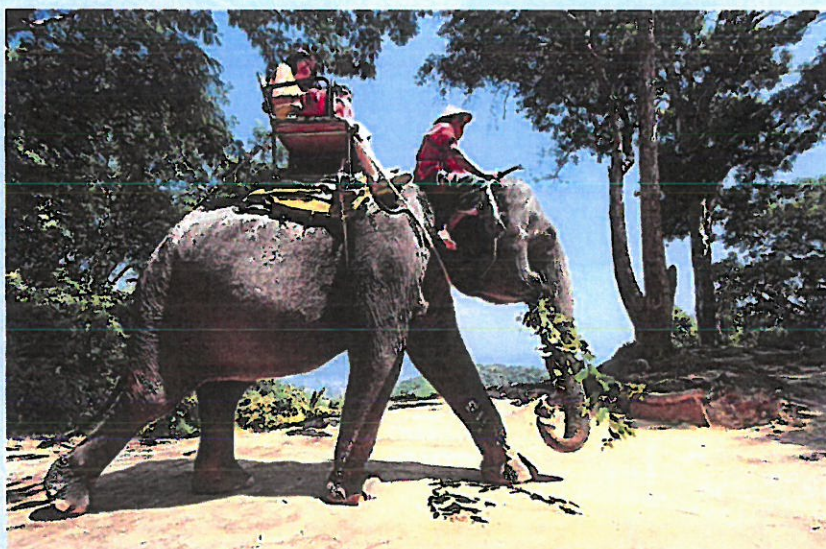
Elefantridning i Thailand

Ska du åka till Thailand? Då ska du inte missa att njuta av Thailands underbara regnskog och deras naturliga miljö. Elefanterna visar dig Thailands fina miljö och du får komma djuren mycket nära.

Elefantridning brukar vara 1-2 timmar. Elefanten vandrar långsamt på stigar och längst bäckar medan du sitter lugnt och tryggt i stolen på elefantens rygg. I djungeln kan du få chansen att se fantastiska växter och exotiska djur.

Elefantridning kostar runt 1000 bath som är ca 200 svenska kronor och ger dig en upplevelse som du kommer att minnas resten av ditt liv.

Före och efter ridturen får du möjlighet att klappa och bekanta dig med elefanterna. Kom ihåg att ta med kameran!

Hela sanningen: så går det till innan elefantridningen!

Det ser kanske trevligt ut? Att rida på en elefant genom skogen och uppleva naturen? Elefanter är mäktiga och underbara djur, och visst är det spännande att komma så nära dem. Men få vet vad som händer när turisterna inte ser på. Just därför borde alla läsa detta.

Elefanterna låter inte turisterna rida på dem frivilligt. Det krävs mycket arbete innan. Elefanter är farliga djur som kan döda en människa om de vill. För att vilda elefanter ska lyda, gå fint och göra som vi människor vill så måste man först bryta ner dem. Det gör man genom att slå, sparka och kedja fast dem.

Elefanterna fångas in när de är små, de kidnappas från sin mamma och låses in i en bur. De blir slagna och får inte tillräckligt med mat. Till slut lär de sig att lyda människor eftersom det är det enda de kan göra för att slippa bli plågade.

Många turister tror att elefanterna vill att de ska bli ridna och klappade. De vet inte vad elefanterna fått utstå för att bli vana vid människor. Om alla turister slutar att rida på elefanter så skulle det inte längre finnas någon marknad för det.

Nyhetstidningar

Vi möter nyheter på många olika sätt idag. Du kan titta i en tidning, lyssna på radio, se på tv eller nyhetssidor på internet.

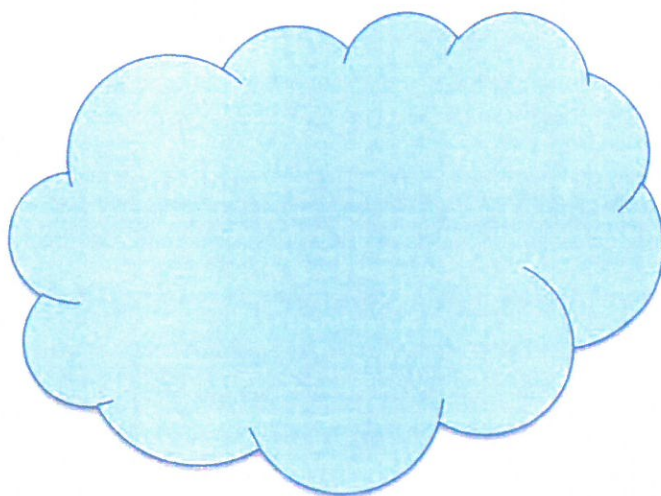
Fundera, vad är skillnaden på nyhetstidning i pappersform och nyheter på internet?

Nyheter i pappersform

Ni ska nu få ta del av olika nyheter i pappersform och välja ut en nyhet som ni vill redovisa för klassen.

1. Ni ska i par titta i en nyhetstidning
2. Ni har som uppgift att välja ut en nyhet som ni tycker är intressant och viktig för andra att känna till.
3. Läs nyheten tillsammans
4. Fundera tillsammans:
Varför valde ni denna nyhet?
Vad är det som gör den nyheten viktig?
Varför valde journalisten att skriva om just denna?
5. Välj ut nyckelord och skriv in i tankekartan
6. Skriv nyheten med hjälp av tankekartan och illustrera
7. Redovisa för klassen:
 - berätta om nyheten
 - berätta varför ni valde den
 - berätta varför ni tror att journalisten skrev om just detta ämne

Min nyhet i tankekartan

Klistra in din egenskrivna nyhetstext här

Mål

hur gick det?

utvärdera hur du tycker att det har gått.

Mål	Säker	ganska säker	osäker
berätta om varför regler i vardagen kan behövas			
Delta i samtal och rösta under klassråd			
berätta något om hur olika samhällsverksamheter fungerar, t ex polisen, brandkåren, sjukvården, domstolar, skolan och skattesystemet			
delta i samtal kring nyheter och andra samhällsfrågor och uttrycka sin åsikt			
redovisa nyheter muntligt och skriftligt så att innehållet blir tydligt			
söka information från olika källor			